

Skupština DJL, 14. studenoga 2016., u 16,00 sati na Fratrovcu

Izvješće predsjednika dr. Stjepana Razuma o radu društva u protekloj godini

Poštovani skupštinari, redoviti članovi Društva za istraživanje trostrukog logora Jasenovac, srdačno vas pozdravljam na ovoj našoj drugoj redovitoj, a ukupno trećoj Skupštini. Pozdravljam vas nakon jedne, čini nam se, uspješno provedene godine našega rada.

Prema prihvaćenom dnevnom redu želim vas ukratko upoznati s bitnim činjenicama i učinjenim koracima tijekom protekle naše radne godine. Naš se rad odvijao na dvije razine, unutarnjoj i vanjskoj. Na unutarnjoj razini smo brinuli o samome našem Društvu, a na vanjskoj smo nastupali u javnim priobćajnicama i javnim nastupima. U tom smislu želim vam i prikazati naš rad.

a) Unutarnja razina djelovanja

Nakon Osnivačke skupštine koju smo održali 6. lipnja 2014. godine, uslijedili su naporni koraci u borbi za priznavanje našega Društva, što smo uspješno prebrodili, do sljedeće, prve redovite, odnosno druge Skupštine, koju smo održali 25. kolovoza 2015. Od petnaest članova osnivača na Osnivačkoj skupštini, tijekom prve godine broj se članova povećao na 20. S današnjim danom ima nas 25 članova, tj. 21 redoviti i 4 podupirajuća.

Na prošlogodišnjoj smo skupštini prihvatili program rada koji se sastojao od sljedećih pet točaka:

1. - Pratit ćemo što se i na koji način u hrvatskim javnim glasilima piše o Jasenovcu i obćenito o Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. U tom smislu nastojat ćemo sudjelovati u javnim raspravama i ukazivati na neistine, laži i pogrešna tumačenja. Pod posebnom pozornošću bit će i nadalje sadašnji jasenovački popis žrtava, kako bismo utjecali na to da se iz njega izbace svi oni koji u njega ne spadaju.

2. - Temeljno arhivsko istraživanje o Jasenovcu bit će ostvareno onoliko koliko pojedini članovi uz svoje redovite radne obveze uspiju za to odvojiti vremena. Za sada u tom je poslu najuporniji tajnik Igor Vukić i nadamo se da će u tome ustrajati. Bilo bi najbolje rješenje kad bi ga naše Društvo moglo zaposliti, pa bi cijelim svojim radnim vremenom, bilo kao tajnik, bilo kao istraživač, bio posvećen našem Društvu i njegovu poslanju. Za sada su to samo lijepe želje.

3. - Nastojat ćemo obogaćivati naše mrežno sjedište s novim sadržajima. Bilo bi dobro kad bismo iz njega imali poveznice na sve članke o Jasenovcu koji su objavljeni na bilo kojem mrežnom sjedištu.

4. - Objavit ćemo prema mogućnosti jednu ili dvije knjige.

5. - Radit ćemo i na drugim poslovima ukoliko se ukaže potreba i prilika.

Nakon provedene godine možemo sa zadovoljstvom ustvrditi da smo radili na svih pet točaka, te smo ih ostvarili cjelovito ili djelomično.

Uz 1. Pratili smo što se piše o Jasenovcu i reagirali smo kad je bilo potrebno.

Uz 2. Obavljamo arhivska istraživanja, u čemu je osobito zauzet tajnik Igor Vukić, a i neki drugi članovi, kao što je Stipo Pilić, kao i podupiratelji našega rada.

Uz 3. Naše mrežno sjedište redovito se obogaćuje novim sadržajima.

Uz 4. Objavili smo drugo izdanje naše knjige četvero autora, "Jasenovački logori – istraživanja".

Uz 5. Bili smo nazočni u javnosti, u raznovrsnim javnim priobćajnicama i na besjedištima.

To je kratki sažetak ostvarenoga programa, a više i detaljnije o svemu slijedi u nastavku izvješća.

Na prošlogodišnjoj Skupštini donijeli smo Pravila o izmjeni i dopuni Pravila, na što smo bili obvezni po Zakonu o udrugama. Ta smo Pravila dostavili Gradskom uredu za obću upravu na ovjeru, ali do dana današnjega nismo ju dobili. Razlog je vjerojatno u preobterećenosti Gradskoga ureda koji je tijekom jedne godine morao rješavati predmete svih udruga na svom području.

Tijekom prve godine rada Upravni je odbor održao četiri sjednice (13. lipnja 2014., 7. listopada 2014., 2. ožujka 2015. i 6. srpnja 2015.), a u drugoj godini sljedećih **pet sjednica**: (V.) 28. kolovoza 2015., (VI.) 30. prosinca 2015., (VII.) 1. ožujka 2016., (VIII.) 20. travnja 2016. i (IX.) 18. listopada 2016.

Na **petoj sjednici** (28.VIII.2015.) Upravni je odbor imenovao likvidatora Društva u osobi tajnika Igora Vukića. To je bila zakonska obveza i u skladu s donesenim Pravilima o izmjeni i dopuni Pravila. Odluku o imenovanju likvidatora od 4. rujna 2015. dostavili smo zajedno s novim Pravilima Gradskom uredu za obću upravu.

Na **šestoj sjednici** (30.XII.2015.) članovi su Upravnog odbora detaljno obaviješteni o svemu događenom tijekom jeseni, a u svezi s našim Društvom. Izvješće je podnio tajnik Igor Vukić. U predhodnom je razdoblju iz tiska izišlo drugo izdanje knjige “Jasenovački logori – istraživanja” (27.X.2015.), kao i prvo izdanje koje je bilo rasprodano, u 1000 primjeraka. Tom prilikom je razriješen spor sa suautoricom Blankom Matković oko autorskih prava. U ime autorske nagrade uplaćena je donacija Hrvatskoj udruzi za školovanje pasa vodiča i mobilitet. Na sjednici su primljena tri nova člana: Branko Mikulić, prof. dr. zn. Matko Marušić i Tomislav Lipak. Razmatran je odgovor Etičkog povjerenstva Filozofskog fakulteta na našu predhodnu pritužbu na javne nastupe njihovih profesora. Na kraju sjednice ispostavili smo vidnu i čujnu vezu s Buenos Airesom i članovi UO razgovarali su s Kazimirom Mirom Kovačićem i Dubravkom Frković. Riječ je o ljudima koji su prijatelji Društva i prate i podupiru njegov rad. Gospodin Kovačić snimio je svoje svjedočenje o Drugom svjetskom ratu, kojega je bio sudionik, i ta je snimka puštena u emisiji Markov trg. Kratko iza toga čuli smo vijest da je umro.

Na **sedmoj sjednici** (1.III.2016.) Upravni je odbor usvojio tekst pisma za prikupljanje darova u svrhu zaposlenja jednoga stalnoga istraživača. Za člana je primljen Vicko Goluža. Članovi su Upravnog odbora odgledali film Jakova Sedlara “Jasenovac-istina”, koji se bavi temom kao i naše Društvo. Unatoč nekih nedostataka, film doprinosi boljoj spoznaji fenomena Jasenovac.

Pismo za prikupljanje darova odaslano je 21. ožujka 2016. u javnost i narednih je dana objavljeno u tiskanim i elektroničkim medijima.

Na **osmoj sjednici** (20.IV.2016.) razmatrani su aktualni događaji nakon izlaska knjige Slavka Goldštajna i predstavljanja filma Jakova Sedlara. Pojedini članovi Društva objavili su članke kojima su ukazali na slabosti i laži Goldštajnovih knjiga, pa je zaključeno da nije potrebno da još kao Društvo reagiramo na nju. Tajnik je izvijestio članove Upravnoga odbora o prikupljanju novčanih sredstava, u koju su se akciju uključili pojedinci i tvrdke u domovini i inozemstvu. Osnovni je cilj godišnje prikupiti oko 150.000 kuna kako bismo osigurali stabilni rad našega Društva. S obzirom na početni uspjeh prikupljanja novca, Upravni je odbor donio odluku da Društvo sklopi s našim tajnikom Igorom Vukićem ugovor o poslovnoj suradnji, prema kojem će on uređivati i pisati članke za naše mrežno sjedište, istraživati arhivske izvore i obavljati sve poslove u svezi s našim Društvom. Takav smo ugovor sklopili 2. svibnja 2016., s važenjem od početka travnja 2016. Tako smo omogućili intenzivno ostvarivanje druge točke iz programa našega rada, koju smo osvojili na prošlogodišnjoj Skupštini, a to je temeljno arhivsko istraživanje o Jasenovcu. Od travnja 2016. tajnik Igor Vukić se cijelim svojim radnim vremenom bavi pravo tim istraživanjem.

Na **devetoj sjednici** (18.X.2016.) je tajnik Vukić podnio detaljno izvješće o radu našega Društva tijekom ljetnim mjeseci, te smo pripremili ovu Skupštinu.

To je najkraće, što se tiče našega unutarnjega rada. A sad nekoliko riječi o vanjskoj razini našega djelovanja.

b) Vanjska razina djelovanja

Najveći napor članova našega Društva da prodremo u hrvatsku javnost s pravim i vjerodostojnim spoznajama o logorima Jasenovac poduzet je u okviru predstavljanja naše knjige “Jasenovački logori – istraživanja”. Do prošlogodišnje Skupštine (25. kolovoza 2015.), ona je predstavljena četiri puta (Zagreb, Tribina grada Zagreba, 26. svibnja 2015.; Split, dvorana Nadbiskupskoga sjemeništa, 11. lipnja 2015.; Zagreb, HKD Sv. Jeronima, 18. lipnja 2015.; Zagreb, Hrvatski svjetski kongres u Matici iseljenika, 31. srpnja 2015.). Nakon Skupštine, predstavljanja su se nastavila redati u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, osobito nakon 27. listopada 2015., kad je objavljeno njezino drugo izdanje. Knjiga je, dakle, predstavljena u Gradskoj knjižnici u **Slavonskom Brodu** (8. rujna 2015.), u Gradskoj knjižnici u **Šibeniku** (11. rujna 2015.), u Hrvatskom domu u **Garešnici** (6. listopada 2015.), u zgradi Pučke škole u **Zagrebu-Gračani** (12. listopada 2015.), u crkvi Sv. Jurja u **Kaštel-Sućurcu** (20. listopada 2015.), u dvorcu Vitturi u **Kaštel-Lukšiću** (21. listopada 2015.), u Pastoralnom centru u **Ludbregu** (26. listopada 2015.), u gimnaziji Matije Antuna Relkovića u **Vinkovcima** (30. listopada 2015.), u Domu hrvatske vojske u **Đakovu** (31. listopada

2015.), u dvorani Hrvatskog katoličkog doma u **Čakovcu** (5. studenoga 2015.), u dvorani Bazilike Srca Isusova u Palmotićevoj ulici u **Zagrebu** (10. studenoga 2015.), u **Drnišu** (20. studenoga 2015.), u **Zagrebu-Markuševac** (28. studenoga 2015.), u dvorani Državnog arhiva u **Rijeci** (3. ožujka 2016.), u **Bjelovaru** (16. ožujka 2016.), u **Vodicama** (18. ožujka 2016.), u kino-dvorani u **Posušju** (15. travnja 2016.), u dvorani Nadbiskupskoga sjemeništa Zmajević u **Zadru** (19. svibnja 2016.), u dvorani Obćinskog vijeća u **Dobretićima**, Pugarje u BiH (12. lipnja 2016.), u **Dugom Selu** (13. lipnja 2016.), u dvorani Herzer u **Varaždinu** (27. lipnja 2016.), u sjedištu udruge Hrvatska uzdanica u **Zagrebu** (4. listopada 2016.), te u **Novom Marofu** (4. studenoga 2016.). Sveukupno 27 predstavljanja. Na predstavljanju su redovito sudjelovali tajnik Igor Vukić i odbornik Stipo Pilić, a u nekoliko predstavljanja sudjelovao je odbornik dr. Vladimir Horvat, član Društva Anto Periša, te prijatelj Društva Eugen Roca i drugi.

Drugo izdanje naše knjige “Jasenovački logori – istraživanja” izišlo je iz tiska, dakle, 27. listopada 2015. Knjigu je moguće kupiti u knjižarama Školske knjige i nekoliko drugih knjižara, a prodaje se i preko “Hrvatskoga tjednika”. Naklada i tog drugog izdanja je gotovo rasprodana. Ostalo je još nekoliko desetaka primjeraka.

U siječnju 2016. izašla je iz tiska knjiga našega člana Tomislava Vukovića, “Kako je nastao mit o 20.101 ubijenome djetetu u jasenovačkom logoru”. Uz sadržaj koji je bio obuhvaćen nizankom na ovu temu, objavljivanom u prvom dijelu 2015. godine u Glasu Koncila, u knjizi su i dodatni argumenti i prilozi koji raskrinkavaju jedan od najgorih jasenovačkih mitova, onaj o navodnom masovnom ubijanju djece.

Naš član Josip Jurčević izdao je knjigu “Stogodišnji teror jugoslovenstva i komunizma u Hrvatskoj”, u kojoj se obrađuje i razdoblje Drugoga svjetskog rata i poratno razdoblje te razčlanjuje utjecaj komunističke ideologije u hrvatskom društvu sve do danas.

Naš član, akademik Josip Pečarić u razdoblju od prošle skupštine objavio je dvije nove knjige: “Dva pisma koja su skinula maske” i “Oba su pala”. Riječ je o zbirka njegovih komentara, pisama i razgovora o različitim aktualnim temama i kontroverzama iz bliže i daljnje prošlosti. Zajednički nazivnik svim priložima u knjizi jest jedan snažan poziv na otvorenu raspravu o našoj povijesti i sadašnjosti.

Goran Ante Blažeković i Smiljana Šunde vrlo su zauzeti u inicijativi “Krug za trg”, koja nastoji maknuti ime Josipa Broza s jednog od najljepših zagrebačkih trgova – Kazališnog trga. Osim toga, gospođa Šunde je zaslužna što nam je gospođa Beata Devčić predala vrijedne zapise svoga supruga Natka Devčića o njegovu boravku u Jasenovcu.

Pojedini članovi društva sudjeluju i u radu Hrvatskoga nacionalnog etičkog sudišta (HNES).

Od javnih nastupa koje su prenosili **elektronički mediji** ili izravno u elektroničkim medijima treba navesti sljedeće:

Tajnik Igor Vukić i odbornik Stipo Pilić gostovali su 13. listopada 2015. kod voditelja Marka Juriča u emisiji Markov trg dalekovidnice Z1.

Tajnik Vukić je gostovao drugi put kod Velimira Bujanca u emisiji “Bujica” Osječke dalekovidnice, koju prenaša veliki broj drugih mjesnih dalekovidnica.

Tajnik Vukić je u ime Društva sudjelovao u polaganju vijenca za sve žrtve stradale u Jasenovcu, 22. travnja 2016. Na vijencu je pisalo: “Svim žrtvama od 1941. do 1951.”.

Tajnik Vukić sudjelovao je na znanstvenom skupu o dječjem prihvatilištu u Jastrebarskom (23.-26. kolovoza 2016.).

Tajnik Vukić iskoristio je trenutak posjeta carigradskoga patrijarha Bartolomeja Zagrebačko-ljubljanskoj pravoslavnoj metropoliji, te je Efaimu Zuroffu tom prilikom, 9. rujna 2016., darovao našu knjigu o Jasenovcu. Zuroff se zalaže za osnivanje neovisnoga povjerenstva koje bi utvrdilo konačni broj jasenovačkih žrtava, a u tome ga podržava naše Društvo. Svjetlopis susreta tajnika Vukića i Zuroffa je javno objavljen.

Tajnik Vukić je sudjelovao u emisiji Hrvatskoga radija “Susret u dijalogu”, 12. rujna 2016. Razgovor je prenesen i na četvrtom programu Hrvatske televizije istoga dana navečer. Tim je sudjelovanjem ‘probijen led’ na Hrvatskoj televiziji glede rada našega Društva.

Više članova Društva nazočilo je 25. listopada 2016. razgovoru novinara Saše Kosanovića s dr. Draganom Markovinom i Dragom Pilselom u Srbskom privrednom društvu Privrednik, Preradovićeve 18, na kojoj su sugovornici napali rad našega Društva. U razgovor se uključio naš tajnik Igor Vukić te im je pobrkao ostvarenje zamisli koju su htjeli postići, a to je osuda našega Društva.

Vlastito mrežno sjedište redovito se popunjava novim sadržajima i novim člancima o radu našega Društva i o samim jasenovačkim logorima.

Na ovom mjestu treba svakako navesti i činjenicu da iz tjedna u tjedan, iz mjeseca u mjesec pojavljuju se u **tiskanim časopisima**, kao i na omrežju, članci s tematikom o Jasenovcu. U tome su revni akademik Josip Pečarić, tajnik Igor Vukić i drugi članovi, kao što su Stipo Pilić, Anto Periša, Tomislav Lipak i Tomislav Vuković. No, najznačajniji doprinos razobličavanju sadašnjega popisa jasenovačkih žrtava dali su dr. zn. Nikola Banić i dr. zn. Mladen Koić, koji gotovo iz tjedna u tjedan objavljuju u "Hrvatskom tjedniku" argumentirane članke o, kako ih već uhodano nazivamo, jasenovačkim lažnjacima. Razodkrili su već preko tisuću lažnjaka, ali koji još uvijek stoje, kako u tiskanoj knjizi, tako i u digitalnom popisu, a isto tako na pleksiglasnim pločicama u samom muzejskom postavu u Jasenovcu. Njih dvojica zaslužuju zaista naše najveće i najiskrenije pohvale za taj svoj rad. Oni, doduše, nisu naši članovi, ali su, ne samo podupiratelji već i najjači promicatelji našega rada u javnosti. Isto takve pohvale treba uputiti gospodinu Ivici Marijačiću, uredniku "Hrvatskoga tjednika", koji nam neograničeno ustupa stranice svoga tjednika za naše članke.

U virtualnom svijetu članci, izjave i razgovori s našim članovima redovito se objavljuju na mrežnim sjedištima (portalima) kao što su: Narod, Kamenjar, Glas Brotnja, Hrvatsko nebo, Dnevno, Hrvatska udruga Benedikt, i drugi. S druge strane, najčešći kritički osvrti, u pravilu neutemeljeni, dolaze iz zagrebačkog lista Novosti (u izdanju Srbskog narodnog vijeća), portala Autograf i sličnih. Bio bi to veliki i obširan popis svih članaka koji su dosada objavljeni o našem Društvu i njegovu radu, kad bismo ga imali.

Na kraju ovoga izvješća, dopustite mi poštovani članovi, da vam predložim program rada za iduću radnu godinu, o kojem ćemo onda u zasebnoj točki raspravljati i može bitno ga dopuniti.

c) Plan rada

Plan našega rada bitno je određen Pravilima našega Društva, u kojem je navedena svrha našega Društva (čl. 7.):

(1) Svrha društva je istraživanje hrvatske povijesti XX. stoljeća, osobito položaja i uloge hrvatskoga naroda za vrijeme Drugoga svjetskog rata i poraća.

(2) Svrha je zatim istraživati okolnosti nastanka, trajanja i prestanka Nezavisne Države Hrvatske, činjenice o događajima u logorima Jasenovac i Stara Gradiška od 1941. do 1945. i poslijeratnim logorima za hrvatske domoljube, druge zatočenike komunističkog režima i informbiroovce u Jasenovcu i Staroj Gradiški, te nastanak i razvoj jasenovačkoga mita.

Za postignuće te svrhe prošle smo godine donijeli plan rada od pet točaka, koje isto tako možemo usvojiti i ove godine, jer pojedine zadatke za ostvarenje te svrhe nikada ne ćemo do kraja iscrpiti. Stoga predlažem sljedeće:

1. – Praćenje što se i na koji način u hrvatskim javnim glasilima piše o Jasenovcu i obćenito o Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. U tom smislu nastojat ćemo sudjelovati u javnim raspravama i ukazivati na neistine, laži i pogrešna tumačenja. Pod posebnom pozornošću bit će i nadalje sadašnji jasenovački popis žrtava, kako bismo utjecali na to da se iz njega izbace svi oni koji u njega ne spadaju.

2. – Istraživanje arhivskoga gradiva o Jasenovcu u Hrvatskom državnom arhivu, kao i u drugim ustanovama.

3. – Obogaćivanje našega mrežnog sjedišta s novim sadržajima.

4. – Objavljivanje knjiga prema ljudskim i novčanim mogućnostima, kao i objavljivanje članaka u tiskanim časopisima.

5. – Obavljanje drugih poslova ukoliko se ukaže potreba i prilika, a u svezi su s našim Društvom i radom.

Predlažem Skupštini usvojenje ovoga plana rada, te zahvaljujem svim članovima na dosadašnjem našem zajedničkom doprinosu ostvarenju postavljene svrhe, bilo u novčanom, bilo u stručnom ili znanstvenom udjelu. Hvala vam lijepa!

Stjepan Razum, predsjednik